

Motion till riksdagen 2025/26:3819

av **Amanda Palmstierna m.fl. (MP)**

med anledning av prop. 2025/26:21 Uppskjutet krav på att hållbarhetsrapportera för vissa företag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp lagstiftningens konsekvenser för svenska företags konkurrenskraft som en följd av minskat omställningstryck och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp uppskjutandets påverkan på transparens vad gäller mänskliga rättigheter, klimat och miljö och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att driva på i EU för att dra tillbaka uppskjutandet av hållbarhetsrapporteringen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Åren 2022 och 2024 beslutade EU om två närliggande lagstiftningar, hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet. De är en viktig del av EU:s gröna giv och bygger på internationella standarder för ansvarsfullt företagande från FN och OECD. Med tillbörlig aktsamhet menas att företag ska förebygga, minimera och hantera risker och negativa konsekvenser för människor och miljö i sin verksamhet och värdekedja. Enligt lagen om hållbarhetsrapportering ska företagen bl.a. rapportera om tidsbestämda hållbarhetsmål, styrelsens hållbarhetsuppgifter, hållbarhetsrelaterade incitamentsprogram och, inte minst, hur företaget har arbetat med tillbörlig aktsamhet och risker kopplat till hållbarhet.

Bakom de formella orden ryms människor och deras livsmiljöer. Det handlar om att företag ska se till att det inte finns barnarbete, tvångsarbete eller undermåliga arbetsvillkor i deras värdekedjor. Det handlar om att företagen ska se till att de inte orsakar

miljökatastrofer som skogsskövling, förgiftade marker och vatten eller dammar som översvämmar hela samhällen. Det handlar om att minska klimatutsläppen. Det borde vara självklart med lagstiftning som anger att företag ska hantera risker för att se till att varor inte produceras på bekostnad av människors liv och vår planets ekosystem som redan är satta under stor press. Konsumenter och investerare efterfrågar denna transparens och hänsyn.

Den nuvarande majoriteten i EU tycker inte att det är självklart med en lagstiftning som skulle kunna skapa en gemensam spelplan för företag vad gäller att skydda mänskliga rättigheter och miljö. Ett ”stop the clock”-direktiv har tagits fram för hållbarhetsrapporteringen, dvs. att skjuta upp lagstiftningen som redan har implementerats i Sverige och andra medlemsländer, för att kunna sänka ambitionerna. Miljöpartiet i EU-parlamentet röstade emot detta. Partigruppen EPP med kristdemokratiska och konservativa partier förhandlar i skrivande stund också fram drastiska försämringar i direktivet om tillbörlig aktsamhet. Förhandlingar som periodvis har skett med extremhögern.

Den uppskjutna lagstiftningen om hållbarhetsrapportering, och den urvattning som pågår i EU av de båda lagstiftningarna, kommer att slå hårt mot svenska företags konkurrenskraft. Försämringarna kommer att slå mot transparensen i hållbarhetsarbetet och sänka omställningstrycket.

När lagen om tillbörlig aktsamhet förhandlades gick en grupp svenska företag som arbetar aktivt med att säkra ansvarsfulla värdekedjor ut offentligt och framförde att efter lobbying från flera medlemsstater, däribland Sverige, riskerade direktivet om tillbörlig aktsamhet att frånga etablerade ramverk och underminera utveckling som skett inom området. Deras gemensamma budskap framfördes i ett brev till näringsminister Ebba Busch. Bakom brevet stod bl.a. Ericsson, Ica, Ikea och Volvo Cars. De menade att direktivet hade potential att etablera en gemensam spelplan och förhindra kränkningar av mänskliga rättigheter. De förde fram att direktivet skulle baseras på existerande ramverk och använda sig av etablerade definitioner och principer för företags ansvar i värdekedjan, fokusera på de allvarligaste riskerna för människor och miljö, täcka hela värdekedjan, samtliga sektorer och företag, säkerställa att företag fokuserar på egna aktiviteter och hur de påverkar mänskliga rättigheter i värdekedjan, basera ansvarsutkrävande på etablerade koncept kring företagsansvar och uppmana till och premiera transparens. Näringsministern har inte lyssnat.

De stora företagen ligger ofta längre fram i hållbarhetsarbetet. Tillväxtverket har undersökt hur det ser ut för små och medelstora företag. Hållbarhetsrapporteringen innebär både utmaningar och affärsmöjligheter för små och medelstora företag, genom att arbetet kan stärka hållbarhetsarbetet och varumärket. Det finns också efterfrågan på rådgivning, mallar och verktyg, goda exempel och en digital plattform med stödmaterial. Detta bör givetvis tas fram och ekonomiskt stöd för att ställa om bör införas, i stället för att skjuta ned lagstiftningen. Det fanns också i den implementerade lagstiftningen, som nu skjuts upp, redan förlängda tidsfrister för små och medelstora företag.

Regeringen var sen med att införa direktivet för hållbarhetsrapportering. EU-kommissionen inledde ett överträdelseförfarande mot Sverige, eftersom kommissionen ansåg att det fanns en risk att det sena genomförandet skapade olika spelregler för företag runt om i EU. Faktum är att EU-kommissionen vid årsskiftet drev 43 överträdelseärenden mot Sverige, vilket är fler jämfört med Danmark och Finland. Mest kritik får regeringen för att inte följa EU-regler om djur och miljö. När det nya direktivet om att skjuta upp hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet var regeringen i stället blixtnabbt på bollen. Att skjuta upp lagstiftningar tycks vara en favoritmelodi nu för att sänka ambi-

tionerna i hållbarhetsarbetet. Nyligen skyllde EU-kommissionären Jessika Roswall på ”it-strul” för att försena den närliggande avskogningslagstiftningen.

Förra mandatperioden drev den rödgröna regeringen på i EU för en stark lagstiftning för tillbörlig aktsamhet och hållbarhetsrapportering. Den nu sittande regeringen har gjort tvärtom. Regeringens linje har varit att sänka lagstiftningarnas ambitioner om omfattning och skyldigheter, under förespeglningar om att förenkla och minska den administrativa bördan. Regeringen röstade till och med först nej till en tidigare version av direktivet tillbörlig aktsamhet, för att i följande vända lägga ned sin röst.

Om och om igen har vi hört från Tidöregeringen att det är i EU omställningen ska ske, att Sverige inte ska gå före, trots att de svenska företag som gör rätt för sig får en försämrad konkurrenssituation mot de företag som väljer att inte ta ansvar. Men sanningen är att Tidölaget vill vattna ur och försena såväl i EU som på hemmaplan. Ett race to the bottom samtidigt som ytterligare en av våra planetära gränser har överskridits och mänskliga rättigheter fortsätter att kränkas.

Våra gröna EU-parlamentariker röstade emot direktivet om att skjuta upp hållbarhetsrapporteringen, men direktivet gick igenom ändå, och ett EU-direktiv ska införas i svensk lagstiftning. Vi kan därför inte motionera om att avslå propositionen. Vi ser dock stora farhågor med lagändringen såväl vad gäller svenska företags konkurrenskraft, transparens i hållbarhetsarbetet och för svagt omställningstryck – liksom vad gäller påverkan på mänskliga rättigheter, klimat och miljö. Miljöpartiet yrkar på att dessa konsekvenser följs upp då lagstiftningen om att skjuta upp hållbarhetsrapportering har införts. Vi yrkar också på att Sverige driver på i EU för att dra tillbaka uppskjutandet av hållbarhetsrapporteringen och att EU står fast vid gällande direktiv.

Amanda Palmstierna (MP)

Katarina Luhr (MP)

Emma Nohrén (MP)

Rebecka Le Moine (MP)

Linus Lakso (MP)